

„Edinost“

zakaj enkrat na dan, razen nedelj in
raznikov, ob 4. uri zvečer

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na na-
ročbe brez priložene naročnine se oprava
ne ozira.

Po tabakarnah v Trstu se prodajajo po-
samezne številke po 6 stotink (3 avč.);
izven Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 670.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za več
kratno naročilo s primernim popustom
Posiljena, osmrtnice in javne zahvale do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbe

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravništvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

1. tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Kraljevina srbska

ima torej svojo novo ustavo, katere glavna
določila smo načrtali v večeršnjem listu.
Predno spregovorimo par besed o tej ravno-
proglasi ustavi, hodi nam dovoljeno, da za-
beležimo tu nekoliko momentov iz ustavne
zgodovine kraljevine srbske!

Že leta 1817 je prišlo do sporazumlje-
nja med tedaj vladajočim knezom Milošem
in narodom v tem zmislu, da so prvaki na-
roda priznali Miloša knezom in gospodarjem
v deželi, a ta poslednji je zagotovil prvokom
gotove pravice do sovladanja. S tem je
bilo v vladanje Srbije že uve-
deno ustavno načelo. Leta 1830.
je tudi Turčija — Srbija je bila tedaj va-
zalna dežela — priznala Miloša dednim
knezom Srbije in so bile določene nje poli-
tične pravice. Izdelan je bil statut, ki je za
kneza in deželo pomenjal — konstitucijo. Leta
1835 je knez Miloš — na pritisk velikašev
— podelil novo ustavo, ki pa ni ugajala ni
Rusiji, ni — Avstriji, oziroma vsemoznemu
Metternichu, ker je bila — preliberalna. In
ker se je tudi Turčija pridružila menenju
Metternichovemu, je imela ta ustava le
kratkotrajno življenje. — Ali Miloš je bil
po pritisku v deželi kmalu zopet prisiljen
stopiti v pogajanja s Turčijo za podeljenje
ustave. Pogajanja so imela ta uspeh, da je
Srbija leta 1838 dobila novo ustavo, ki je
sicer potrdila dednost knežje hiše Obrenovi-
čev in je potrdila Miloša knezom Srbije, ki
pa je omejila njegovo vladarsko oblast po
uvedenju državnega sveta in ministerstva, če-
gar členov pa ni bilo možno odstaviti brez do-
voljenja Turčije. Tudi so bile izdane določbe
o neodvisnosti sodnikov, varnosti imetja, osebni
slobodi itd.

Ker pa se Miloš ni držal te konstitu-
cije, je prišlo do konfliktov med njim in
branketli konstitucije in je bil Miloš prisil-
jen slednjič abdicirati na korist svojemu
sinu Milanu Obrenoviću II., ki pa je kmalu
umrl in mu je sledil njega mlajši brat Mi-
hael Obrenović III.

Leta 1842 so prepodili Mihaela, a Srbija
je bila do leta 1852 vladana bistveno po
konstituciji od leta 1838.

Ko pa so prepodili Karadjordjevića, so
pozvali zopet Miloša, ki je živel na Dunaju
v prognanstvu. Po njega smrti mu je zopet

sledil — v drugič — njega sin Mihael Obre-
nović II., ki se je popolnoma oslobodil od vpliva
Turčije in je inavguriral narodno politiko
Srbije. Mihael je vladal absolutistično, pri-
znaval je pa drage volje pravico državnega
sveta do zakonodaje. Leta 1868 je prišel
grozni čin v parku topčiderskem: umorstvo
kneza Mihaela.

Na vlado je prišel njega unuk Milan
Obrenović IV. in Srbija je dobila žnjim leta
1869 — prvokrat popolno neodvisno od Tur-
čije — novo ustavo, ki so jo izdelali gene-
ral Blaznovac, Jovan Ristić in Jovan Gavri-
lović. Ta ustava pa ni odgovarjala modernim
in liberalnim nazorom, ker je dobri dve tre-
tjini oblasti puščala v rokah vladarja. V ve-
ljavi je bila do leta 1888, ko je pokojni Mi-
lan podelil novo ustavo, ki pa je zašla v
nasprotni ekstrem: bila je preliberalna, libe-
ralna v toliki meri, da narod ni bil zdrel
zanjo. Kralj in vlada sta bila skoro brez
vsake moči nasproti skupščini. Kmalu na to
je Milan abdiciral svojemu sinu Aleksandru
na korist. Konflikti med kraljem in narod-
nim zastopom so se vrstili kar zaporedoma,
ker kralj ni hotel sankcionirati razne zakone,
vsprejete od skupščine. Ko se je Milan leta
1894 povrnil v Beligrad, je pregovoril svo-
jega sina, da je razveljavil to liberalno ustavo
od leta 1888 in jo uveljavil ono neliberalno
od leta 1869.

Sedaj pa je kralj Aleksander podelil
svojemu narodu ustavo, o kateri treba pri-
znati, da je liberalna, kakor je bila ona od
leta 1888. Ta ustava zagotavlja narodni skup-
ščini vse zakonodajne prerogative, jamči ne-
odvisnost sodnikov, varnost imetja, slobodo v
izražanju svojega menenja, slobodo zborovanja,
tajnost pism itd. Ali jedna važna sprememba
je uvedena, ki naj odpravi nedostatek one od
leta 1888: vsemožnost skupščine in obnemog-
lost krone in vlade. Uveden je sistem dveh
zbornic (kakor pri nas v Avstriji); torej druga
zbornica, senat, ki naj bo v nekako proti-
težje narodni skupščini po določilu, da no-
ben zakon ne more dobiti kraljeve sankcije,
ako ga niste vsprejeli obe zbornici. V senat
imenuje namreč kralj kronsko deputacijo, to
je med 51 členu zgoraj zbornice jih je 30.
katere imenuje kralj in ki bodo zastopali
stališče krone.

Narod srbski ima torej sedaj ustavo, ki
nosi v sebi pogoje za sloboden razvoj in daje

tista jamstva, ki so potrebna deželi, ako se
hoče imenovati civilizirano.

Ali črka je mrtva in duh je, ki oživlja.
Tudi najlepše stilizirani zakon ostaja brez
koristi, ako niso blage volje oni, ki ga izva-
vajo. Eklatanten izgled imamo na avstrijs-
kem § XIX. Tu imamo najlepši zakon o
narodni enakopravnosti, ki pa je ostal
mrtva črka, ker ga oni, ki imajo
oblast v rokah, nočejo izvajati. Vzlie § XIX.
se morajo slovanski narodi večinoma še bo-
riti za najprimitivnejše konsekvence načela na-
rodne enakopravnosti. Poleg zakona o jednako-
pravnosti imamo tu še vedno na jedni strani
privilegovane, na drugi pa — nejednako-
pravne narode.

Tako bo tudi v Srbiji vse odvisno od
tega, kakov duh bo vladal na visokem me-
stu. Ako bo na tem mestu volja neopremična
za točno izvrševanje slobodnostnih določil nove
ustave, ako bodo vsi činitelji delovali na to,
da bo razmerje med narodom in krono pri-
srčno, iskreno, tako, da bosta glavna konsti-
tucijonelna činitelja: krona in narodni zastop
medsebojno spoštovala svoje prerogative in jih
spravljala v soglasje, potem se je nadejati,
da je prišla za Srbijo nova doba toli potreb-
nega notranjega konsolidiranja, dela za soci-
jalni, gospodarski in kulturni preporod in
razvoj Srbije. Narodu srbskemu, ki je toliko
pretrpel vsled notranjih homatij zadnjih let,
da ga smemo imenovati pravim mučenikom,
bi želeli mi take boljše bodočnosti iz vsega srca
kakor njegovi bratje po plemenu in krvnem
sorodstvu.

Kongres slovanskih novi- narjev v Dubrovniku.

(Po »Obzoru«.)

Naslednji dan so se udeležniki kongresa
razdelili na dve skupini. Veča skupina, že-
leča videti starodavno prestolnico hrvatske
kraljevine in Dioklecijanovo palačo, je s par-
nikom Hungarija krenila proti Spljetu; drugi
pa so hoteli videti Kotor in veličastno Boko-
kotsko. Med poslednjimi je bil tudi pred-
sednik kongresa, g. Chylinski.

Vsprejem v Kotoru je bil najpristranejši,
primeren slovanski gostoljubnosti. Ob izkre-
vanju je sviral glasba in potem je bilo po-

mi oči utrudile od snega, obrnil sem se do
njega, le da nekaj govorim.

— Koliko imamo še poti, vojnik?

On je vspodbol hitro svoje kljuse in
ker me najbrže ni slišal dobro, je vprašal po
vojaški:

— Zapovedate!

— Je-li še daleč karaula?

— Tam za onim bregom!

A niti sledi ni bilo o kakem bregu!

— Ta ježa mi že preseda, a tudi noge
so mi že premrzle.

— Bolje je, da stopite s konja ter ho-
dite malo, dokler je tako ravno.

— Prav pravite, sem rekel jaz. Samo,
bo-li še dolgo tako?

Potem mi je pomagal s kljuseti in jaz
sem začel hoditi; on je privezal uzde mojega
konja za svojega in lopnil s dlano prvega, a
konja sta šla sama navzgor.

Na to je skočil brzo čez kamen in šel
korak za menoj.

Tako sva prišla do neke male ravnine.
Kakor da mi je padlo nekaj v prsi, sem se
oddahnil glasno.

— Hudo mesto, brate.

— Hudo, je rekel on.

— Pa ti tako po noči, po dnevu, pov-
sod moraš tako?

Izvelel sem možno z duhanom in si

goščenje gostov. Ogledavši si znamenitosti
starodavnega mesta, so gostje poseli v kočije,
naročene od občine, in se odveli ob kršni
Lovčen, da se z visočine navžijejo čarobnega
pogleda na najlepši fjord (ozek zaliv) vsega
sveta.

Drugi skupini je bil tolmačem urednik
«Hrvatske» dr. Tresić, ki jim je med plovo
razlagal lepote luk in planin; jih opozarjal
na barve morja, na prirodne lepote in sveto
poezijo, ki se dviga iz morja Adrijanskega in
njegovih obal; podajal jim je zgodovinske po-
datke o postanku raznih mest.

V Spljetu jim je pokazal palačo Dijo-
klecijanovo, tolmačil nje zgodovinski posta-
nek, nje arhitekturne lepote, njene dogodke
in nezdgo skozi srednji vek. Vse, kar zgo-
dovina beleži važnejega, je razložil kongresi-
stom, pokazavši jim vse, kar je ostalo od te
divote: od raznih vrat in stolpov do Dijo-
klecijanovega mavzoleja, peristilija, vestibila,
atrija ter Eskulapovega hrama. Potem jim je
razkazaval razne oddelke muzeja ter tolma-
čil lepoto in važnost ter pomen nekaterih iz-
kopin. Pokazal jim je tudi hrvatski del spljet-
skega muzeja z najstarejšim napisom od bana
Trpimira in z rakvijo kraljice Jelene. Gostje
se kar niso mogli načuditi toliki kulturi v
onih davnih dobah, ko je še vse Slovanstvo
bilo v mraku barbarstva.

Popoldne je dr. Tresić sprovedel goste v
starodavni Solin. Tu jim je pokazal vse iz-
kopine: od amfiteatra do baptisterija, cesar-
ska vrata, starokrščansko grobišče itd. Raz-
tolmačil jim je postanek tega grobišča ter
zgodovino propada Solina. Potem so krenili
dalje proti iztoku, kjer jim je dr. Tresić od
daleč pokazal z roko na dvorec bana Trpi-
mira, a na povratku jim je pokazal mesto,
kjer je stal dvor kralja Zvonimira in kjer je
don Fran Bulić izkopal rakev kraljice
Jelene.

Na večer je spljetski župan povabil kon-
gresiste na banket, na kateri je došlo vse,
kar je v Spljetu na umu odličnega, da po-
časti slovanske goste. Najprej jim je župan
Milić zaklical dobrodoščilo, priporočujoč jim,
naj se zavzamejo za pošteno Dalmacijo in naj
se boré za železnico, ki bi prinesla novo živ-
ljenje v mesto Zvonimirovo. Potem se je
nazdravljalo vsem slovanskim narodnostim.
Znamenita je bila zdravljica Poljaka Smol-
skega, ki je povdarjal, da morajo Hrvatje,

napravil svalčico, in potem ponudil tudi
njemu.

— Vzemi pa si napravi!

On je dvignil prvo roko h kapi, da se
zahvali, a potem jo stegnil po možnji.

Ko se je razgrnil prvi dim, sem rekel:

— Po leti, mislim, je še tako ali tako!..

Gora je vsaj hladna, ali v tem času... ka-
kor da je človek na mrtvi straži!

On se je ponižno nasmehnil in začel pi-
hati pepel s cigare.

— Pa kako živite sedaj z onimi svojimi
sosedmi? Mešate-li često račune?

On je zgrbančil obrvi:

— Eh, je rekel, Arnavti!.. Razglasili
so jil le tako, gospod, a ni deveti ni tak,
kakor pravijo.

— E?

— Pa ni, boga mi! Ako tudi koga za-
koljejo, delajo kakor lisice. Eto, kdo zna, da
ni zdaj kdo od njih prišel za kak kamen tu,
pa samo puška poči; pa kaj mu mari, kam
mu odleti krogla?!.. Le da je eden Hri-
ščanin manj! A da, je-li to ravnina?! Manjši
je od mravlje!

— Pa zakaj jih torej hvalijo, da so ju-
naki?

— A kdo jih hvali?! Oni se sami hva-
lijo!

(Pride še.)

PODLISTEK

Graničarji.

Pripovedka Ilje I. Vukovića. Prevod s srbskega.

Ne znate vi, kako je na naši meji!
Nebo nad glavo, oči v planini, pa od jutra
do mraka tako. A kaj še le, ko je prišla
zima in začenjajo zameti! Ko veter nosi dro-
ben sneg in ga nasuva cele plasti, ali ko
spušča vse na lice, ter se rokav razmoča
obrisavši ozeble obraze, a nikjer zavetja, a
še manj tople strehe... eh, greh je reči: ali
hujše je, nego pod zemljo.

Ali vendar želja premaguje trpljenje, pa
se dogaja, da človek zmrzuje živ; a z de-
narjem mu se ne bi moglo poplačati tega
nikdar. Tudi jaz odidem nekaj tja, ali sene
bi več rad silil.

Zima je nastala tudi v brdih in v do-
linah! Po hribih, obraščenih s suhim sme-
rečjem in počrnelo goščavo, se blišče ledine
od snega, a vse skupaj pomešano izgleda ka-
kor barva na stari zimski suknji. Po strmih
hrbtih strcih ostro kamenje in predirno gleda
v višine; a spodaj v dolini se igra potok;
voda se po nekod spušča čez ledene kline, a
drugod se razliva čez široke kamenite plošče...
A od povsod pritiska oni mrtvi zimski mir!
Le včas, za dne, ugledaš orla, ki na kaki

steni nevoljno in nepremično gleda v globok
prepad, ali v prvem mraku čuješ, kako volk
tuli in kako mu glaz pusto zveni po klancih
na vse strani.

Moj konj stopa pazljivo po ozki poti in
z veliko spretnostjo obhaja nevarno mesto.
Pa saj so mi že rekli: pusti uzdo, pa spa-
vaj!.. Nekoliko korakov za menoj jaše kor-
donski stražar. To je moj čuvaj in kažipot!
Dvakrat, trikrat, ko se okrenem s konja,
vidim ga, kako nemarno gleda s stremen
doli, koder hodimo; a lahko je bilo zapaziti,
da ne potuje prvikrat po tej poti. Bil je
človek srednje starosti in srednje velikosti.
Črne, svetlikajoče oči so imele nekaj, kar je
spominjalo na sanjaleca, a ves izraz je bil
oster. Nos zakrivljen, pod njim razmršene
brke; a po čez se je vila jasna črta, ki je
stala tako ravno in ostro, tudi tedaj, ko se je
smehljal. Obleka mu je bila čudna. Na glavi
je nosil ponošeno kučmo z medeno tablico
spredaj, na kateri je bila natisnjena številka
njegove karaule (stražnica); okoli ledi je bil
nategnjen širok pas z umazanimi patronami,
a na rami krkovača (puška). Vse ostalo je
bilo različno, ter je spominjalo na pobeglega
vojaka ali na nagizdanega kmeta, ki smatra
pol sveta manj vrednega, nego so njegovi
novi jermeni na opankah.

Ko sem se naveličal molčanja in so se

Čehi in Poljaki ustvariti trojno zvezo proti nemstvu.

Na kratko rečeno: vsprejem v Spljetu je le povečal oduševljenje slovanskih novinarjev za slovansko idejo. Osobito so izjavljali Poljaki, da so sedaj še le razkrili svoje prave brate, najsorodnejše jim po duhu in po krvi. Dr. Mazzura, dr. Tresić in Gjalski so storili vse možno, da navdušijo slovanske novinarje za lepo našo domovino in za narod naš.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 24. aprila 1901.

Državni zbor. Včerajšnja seja zbornice poslancev se je zopet vršila v znamenju — nemške kulture, o čemer je posebno znamenito to, da so si gospodje Nemci izključno eden drugemu metali na glavo to — kulturo. To bi bil dehteč venec, ako bi hoteli splesti vse psovke, ki so si jih poklanjali medsebojno zlasti gospodje radikaleci in nemški socialisti!

Ples je otvoril radikalec Voelkl, ki je očital krščanskemu socialistu Wohlmayerju, da je v neki interpelaciji — v kateri je dolžil okrožno sodišče v St. Pöltnu, da s kršenjem prava škoduje kmečkemu stanu — podal pamflet laži, sumničen in obrekovanj, čemur so se krščanski socialisti odzvali z enakim drobižem. Psovanje je nadaljevalo, ko je radikalec dr. Tschann spravljal v razpravo protektorat nadvojvode Frana Ferdinanda nad katoliškim schulvereinom in je grozil, ker je baje vladni komisar na nekem shodu zabranil Wolfu govoriti o tem dogodku in mu žugal, da ga da zapreti. Ko je radikalec Malik stavil predlog, s katerim je zahteval, naj načelnik peticijskega odseka, poslanec Baumgartner, položi to čast, ker zanemarljivo svojo dolžnost in na izjavo predsednikovo, da tega predloga ne more dati na glasovanje, je zakričal Malik: Seveda, ker je Baumgartner far! Potem se je začelo usuvati med nemškimi brate, da so kar okoli frčale psovke: Nesramnost, vi ste perfiden človek, prostaški »kerl«, perfidna laž, prostaški lažnjivec, schuft, največji schuft v deželi, denuncijant, zmerja na infamen način, lopov brez časti itd. itd.

Ko so blizu izpraznili ves leksikon nemške — kulture je zbornica mogla preiti na dnevni red, v podrobno razpravo o pristojbinskem zakonu.

Ko je finančni minister odgovoril na neko interpelacijo posl. Steina in tovarišev radi postopanja predsednikov komisij za odmerjanje dohodarine glede pravice do rekurza, a minister za deželno brambo na več interpelacij radi postopanja višjih z vojakov, se je posl. Opat Treuinfels pritoževal, da zaplenjeni članki, zasramujoči katoliško cerkev potom interpelacij prihajajo v zapisnik. S tem da se zagrešajo zločinstva motenja vere in krši kazenski zakon. In zopet se je ulila ploha nemške — kulture. Kričali so: policijisti v sutani, molčite vi tepee, papež je proklel avstrijske zakone, živel sveti Alfonz ligurijanski, mysticism ni vera in slično. Potem je poslanec Stein napadel nadvojvoda Ferdinanda, da se je dal zavesti od »črnih mož«, da se je prihodnji vladar postavil v nasprotstvo z zakonom. Podpredsednik Začek je opetovano posegel v besedo, a somišljeniki so jim pritrdjevali v silnem hrupu. Kar je začel Stein, sta nadaljevala radikalec Hofer in Berger, dokler ni zopet Stein začel, ki je povdarjal, da priseljevanje jezuitov iz Portugalske pomenja nevarnost za vse narode. »Jaz nisem patrijot — je vskliknil, a ravno zato moram protestovati proti invaziji jezuitov. Jaz si ne domišljam, da sem »patrijot«, ker značenje »patrijota« ni zružljivo z ljubeznijo do domovine, kakor jo umem jaz in jaz ljubim v prvi vrsti nemško domovino. Naša dolžnost je, da odvrčemo nevarnost, ki preti nemški domovini.« (Silen aplavz med radikaleci). Ko je predsednik opominjal govornika, naj formulira svoje vprašanje, drugače da mu vzame besedo, je zaklical Stein: »Molčite, vi bizantineci. V interesu hiše Habsburgov moramo protestirati proti navali jezuitov v Avstrijo, ki preté državni in človeški družbi.«

Na ponovno zahtevo predsednika, je vprašal posl. Stein predsedništvo, da-li misli od sedaj naprej preprečiti igro, s katero bi se hotelo zadrževati njegove interpelacije. Predsednik je pozval govornika na red in je izjavil, da na to vprašanje odgovori v jedri prihodnjih sej. Seja je bila zaključena.

Začetkom seje so Schönerer in tovariši

zajahali starega konja ter obnovili svoj stari predlog, da se Galicija in Bukovina ločita od Cisalpanije, da se Dalmacija pridruži deželam ogrske krone, da se za nekdanje nemške zvezne dežele uzakoni nemški državni jezik, da se določi zastopstvo Nemško-Avstrije na jedni, in Galicije in Bukovini na drugi strani v delegacijah, dokler ne bo izvršena personalna unija z Ogrsko. Drugi predlog Schönererjev je bil naperjen proti naseljevanju Židov.

Parlamentarne stvari. V sinočni seji železniškega odseka so razpravljali o drugi železniški zvezi s Trstom. Govorili so posl. Tambosi, Schwegel ter poročevalec Sylvester in Kaftan. Poročevalec Sylvester je predlagal, da se sprejmejo 1., 2., 3., 4. in 6. odstavek točke 1. Schwegel je predlagal, naj bi prešli k razpravi o 5. odstavku, kar je bilo sprejeto. Na to so sejo zaključili. — Prihodnja seja bo v četrtek zjutraj.

O izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda pišejo v »Information« iz krogov čeških poslancev: da Čehi sicer niso tako navdušeni za katoliški schulverein, čegar delovanje je deloma tudi germanizatorično, ali v obsojanju gibanja »Los von Rom« so popolnoma na strani nadvojvode. Češki poslanci so sicer v verskih stvareh po veliki večini na povsem liberalnem stališču, ali politični vzroki in cilji onega gibanja, ki naj bi napravilo most do protestantske Prusije so tako jasni, da češki poslanci niso bili ni za jeden hip v dvomu, s kom naj gredo: ali z levo, ali z desno, oziroma: ali z nadvojvodo, ali njegovimi nasprotniki. Tu in tam se dogaja, da politični interesi pritiskajo v ozadje versko stran vprašanj. Pa tudi z liberalnega stališča sojeno, da ni protestantski klerikalizem nič bolj vstrpljiv.

S kraljem Aleksandrom Srbskim je imel belgrajski dopisnik lista »Neue Freie Presse« — po posredovanju ministerskega predsednika dra. Vučića — jako dolg razgovor. Iz izjav kraljevih posnemamo:

Ustavi od leta 1869. in 1888. sti v djamentralnem nasprotstvu. (To povdarjamo že v današnjem uvodnem članku). Da najde pravo balance med tema dvema ustavama, je odločil, da izdela novo ustavo, čim se pomirijo duhovi. Brezobzirno vladanje Vladana Gjorgjevića pod uplivom Milana ni bilo po volji ljudstva in tudi ni bilo zahtevano po položaju. Želel je dati deželi ustavo, ki ojači kraljevo oblast, a naj tudi zakonodajni zastopom da vse garancije. On si želi lojalne konstituejonele zistem, ki pa ne bo identičen s strogo parlamentariškim. Saj tudi v Nemčiji in Avstriji je vladal monarha konstituejonele, ne da bi bila parlamentariška v vseh pogledih. Na pomislek, zakaj da ni bilo prepričano skupščini, da izdela novo ustavo, in se je marveč ista oktroirala, je menil kralj, da v skupščini — ki bi se bila morala izvoliti po stari ustavi — bi bila velika večina kmečkemu stanu in da torej takov zbor ni sposoben za tako delo.

O imenovanju členov v senat (zgornjo zbornico) je kralj upošteval vse stranke; imenoval je 11 radikalec, 11 naprednjakov, 4 liberalce in 4 nevtalne in sicer je posegel le po zmernih možeh, ki so si nabrali skušenj in zaslug v javnem življenju. V prihodnjih zbornicah pa bo prevladoval element više inteligence. Poklicani boste torej, da odobrite novo ustavo, na kar jo kralj potrdi s prisego.

Vse dispozicije so bile temeljito premišljene z zastopniki vseh strank. Po uvedanju sistema dveh zbornic je preskrbljeno, da bodo oblasti primerno razdeljene: da na eni strani zakonodajni zastop ne bo podložni volji kralja, na drugi pa da ne nastane brezmejno gospodarstvo parlamenta. Sprememba sedanje ustave ne bo lahka, ker bodo kvalificirane večine potrebne v to.

Kralj da je govoril jako samosvestno in je zatrdil, da je doba prevratov v Srbiji pri kraju. Videti mu je bilo, da se sedaj čuti gospodarja v deželi in svoji hiši. Odnosaji do drugih držav niso igrali nikake vloge o proglašanju nove ustave. Novih trgovinskih pogodb, ki se imajo skleniti, kralj ni omenil.

Vojna v južni Afriki. Sledajče je lord Roberts predložil svoje poročilo o razvoju vojne v južni Afriki v času, ko je bil on zapovednik angleških čet. Značilno pa je, da med hvalospevi mnogim drugim častnikom Roberts niti z eno besedo ne izraža priznanja svojemu predniku, Rodversu Bullerju. Po tem bi bilo soditi, da si je Roberts ustvaril jako neugodno sodbo o človeku, v katerega je o početku vojne vsa angleška javnost upi-

rala svoje oči. V vsem poročilu da ga ni niti jednega častnika, o katerem bi Roberts govoril s tako rezervno. Vsakdo je pokazal »izredno hrabrost«, »zdravo vojniško presojanje«, »si pridobil neverljive zaslug«, »je vodil operacije z divno spretnostjo« — le o Bullerju so le suhoparne opazke. Sic transit gloria mundi. Nekdanji najpopularnejši general, danes ne nahaja ni najmanjšega priznanja in je v tem pogledu na slabšem, nego zadnji častnik njegov. Kako luč meče to na angleško vojsko in njeno vodstvo?!

Vstaja na Kitajskem. General Vojron je naznanil, da sredi maja 10.000 francoskih vojakov zapusti Kitaj. Ta vest je povzročila resno bojazen med Francozi, ki so naseljeni na Kitajskem in med onimi Kitajci, ki so prestopili h katolicizmu; le-ti so naznanili svojim duhovnikom, kaj vse bi jim pretilo dan za dnem, ako bi inozemske čete zapustile Kitaj.

V Pekingu se živo komentira dejstvo, da so na mnoga višja uradniška mesta imenovani uradniki, sovražni tujem.

Tržaške vesti.

Mestni svet tržaški, čegar seja se je imela sinoči vršiti, je bila suspendirana, ker je ravno nekoliko pred otvoritvijo seje umrl mestni svetovalec dr. Porenta. Mestni svet je izrekel svoje sožalje in je bila takoj na to seja zaključena.

»Tudi tržaška »Edinost«! V zmislu tieste krščanske ljubezni in resnicoljubnosti, ki je na razpravi od minolega petka zadobila ilustracijo v bengalični luči, nam očita »Gorice« od 23. t. m. v posvečeni nam notici, da naše poročilo o kazenski razpravi Gregorčič-Gabršček ni »objektivno«, da je tendenciozno in neresnično — z eno besedo: »tako, da bi niti židovskemu »Piccolu« ne delalo sramote.«

»Gorici«, kakor taki, ne odgovarjamo, ker nam ni le vsejedno, kako izvesti »uredniki« sodijo o našem listu, ampak se čutimo še nekako povzdignene in počeščene po dejstvu, da nas — ne hvalijo, in bi prišli le v zadrego, ako bi nas hvalili. »Gorici« kakor taki torej ne odgovarjamo; odgovor pa smo dolžni onim izvestnim odličnim gospodom, v katerih imenu govori ta list. Gospoda naj torej čujejo:

Poročilo o gori omenjeni pravdi je bilo napisano po našem poročevalcu, kateremu zapamemo absolutno in brezpogojno, ker poznamo njega spretnost in vestnost v sestavljanju takih poročil. Mi ne dvomimo niti najmanj, da je njegovo poročilo resnično od pičice do pičice — tako resnično, da mu vsi visoki gospodje okolo »Gorice« ne morejo prigovarjati z »faktie! Da pa to poročilo ni popolno, priznajemo radi, ker, ako bi je bili napisali z vseno podrobnostmi, kakor je to v navadi »Piccola« — bi gospodje okolo »Gorice« še bolj kričali, da nismo objektivni, ker bi bili morali napisati še marsikaj pikantnega. Ali mi smo opustili to, ker nam je bilo dovolj že to, da smo morali gledati toli komične prizore na toli resnem prostoru in kjer se je odigrala jedna najzlostnejših epizod iz našega narodnega življenja. Da, gospoda: ako »prvaki« naroda za take lapalije — in to bodi povedano na vse strani — tirajo v dvorano kazenskih paragrafov druge narodne delave, v tem vidimo mile nesreče naroda. In vspricho narodove nesreče se nam res ni ljubilo ertati komične prizore, katerih junaki so bili ravno prijatelji gospodov, ki nam očitajo, da nismo objektivni.

No, da ne bo nobenega dvoma, je - li naše poročilo objektivno, ali pa je tendenciozno, pozivljamo gospode okolo »Gorice«, naj nam navedejo one odstavke v našem poročilu, ki ne odgovarjajo resnici! Potem bomo gledali da se opravičimo in bomo govorili dalje! Mi gospodom ne odrekamo spoštovanja, niti jim ne kratimo uglednosti, ali tega ne moremo priznati, da bi bila že njihova beseda tako avtoritativna, da bi vsikdar zadoščalo že samo zatrdilo njihovo: to in to ni objektivno, to in to je tendenciozno! To bi bil seveda jako komoden način vojevanja, ali mi ga absolutno ne pripoznavamo veljavnim.

Toliko, kar se dostaje poročila samega; kar pa se dostaje kratkega komentarja, kiga je napisalo uredništvo, spekulirajo gospodje okolo »Gorice« očividno na navednost onih, ki ne čitajo našega lista. To, kar smo napisali v tistem komentarju, je sicer res stvar nazorov, stvar stališča. Ta lahko pritrdja temu, kar smo rekli, drugi lahko oporeka. Zato tudi gospodom v

Gorici ne zamerimo ni najmanj, ako ne soglašajo z nami. Ali, kar jim zamerjamo in po pravici, je: da so kar brevi manu obsodili tudi naš komentar kakor tendenciozen, zatajivši dejstvo, da smo odkrito povedali svoje mnenje tudi — na drugo stran!

Je-li morda to objektivno?!

Demisija poslanca Basevi-ja? Na Dunaju se govori, da se je posl. tržaške trgovinske zbornice, Basevi, odpovedal svojemu mandatu. Vest ni še potrjena.

Po vestih kronistov beležimo, da so včeraj ljudje hoteli videti v Rojanu njegovo prevzvišenost vladiko tržaškega in nekega visokega gospoda c. kr. političnega uradnika!

Je-li res? Pišjo nam: Neki magistratni komisar je bil prišel na stanovanje nekega finančnega višega stražnika, pregledat, je-li ta poslednji polo za ljudsko štetje izpolnil tako, kakor zahteva zakon. Glede občevalnega jezika je bilo na poli, izpolnjeni po omenjenem višem finančnem stražniku, naznačeno, da isti in njega družina govore slovenski. — Magistratni uradnik pa je rekel: Sedaj je prišlo povelje od višje oblasti (!!), da je vse c. kr. uslužbenec upisati za — Nemec!! Mi ne moremo verjeti te gorostasnosti, da-si je magistratovec natanko pojašnjeval to odredbo, češ: da je uradni jezik vseh c. kr. uslužbencev — nemški (!!!) in menimo da je vse skupaj le izmišljotina na škodo c. kr. uslužbenec slovenske narodnosti.

Mi zahtevamo pojasnila o tem vprašanju osobito, ker vemo, da je magistratovec ležeče na tem, da ustvarijo, ako treba, tudi Kitajce, da le zmanjšajo število Slovanov!

Slovenci imamo prednost! Pišejo nam: Mi Sloveni imamo v Trstu to dobro, da nam je dovoljeno marsikaj, kar Lahom, in na nekaterih mestih tudi Nemcem, ni dovoljeno! Da je to res, pričajo tablice z napisi: »E vietato di fumare«, ki so razobešene na raznih c. kr. mestih! V novi luči in na naših c. kr. sodiščih je videti take tablice, ki le Lahom prepovedujejo kadenje! Na prehodih države železnice pa vidiš tablice, ki le Lahom in Nemcem prepovedujejo prehode! Kakor je videti, imamo mi Sloveni v tem pogledu olajšave — ker si vendr ne moremo misliti, da bi državne oblasti ignorirale ekzistenco Slovencev v Trstu?! Kajti tu je le dvoje mogoče: ali nas prezirajo, ali pa nam hočejo biti naklonjeni in nam dajejo prednost in privilegije pred Lahom in Nemci!! Mari ne?!

Do kedaj! Pišejo nam: Včeraj je prišel k meni naš mož Josip Juriševič od sv. M. M. zgornje št. 442 ter me je prosil, naj mu popolnim polo za ljudsko štetje! Dne 23. aprila — štiri mesece po zapričetem ljudskem štetju torej — so še le delili popisne pole! Mož je zahteval slovensko tiskovino in ni hotel dovoliti, da ga magistratovec vpišejo v laškem jeziku. Sedaj so mu doposlali nemško-laško tiskovino z opazko, da slovenskih nimajo več!! Izdali so morda kakih 10—15 slovensko-nemških pol, a sedaj izjavljajo, da jih nimajo več!! Ker sem bil shranil eno tistih slovenskih tiskovin, kakor prvo, ki je, po trudopolnem naporu, zagledala tržaško luč in ker sem hotel pomagati magistratni gospodi iz zadrege, sem izpolnil slovensko tiskovino ter tako ustregel stranki in gotovo tudi našemu slavnemu magistratu!

Juriševičev slučaj je že bil opisan v »Edinosti«, kar je gotovo pomoglo, da ga niso pustili izven — ljudskega štetja! Svoječasno so bili gospodje na sekciji v ulici Industrija, že naložili 40 kron globe našem Juriševiču — dali so mu dotični akt celo v podpis, a do danes mu še niso dostavili tega odloka! Zagrozili so mu — ako se ne uda — da mu zvišajo kazen na 80 kron in da bo moral v zapor, to so mu tudi povedali, ali kost je bila trda, tako, da so si gospoda — polomili zobe ob nji ter so morali globe in zapor obdržati — za-se! »Nikdar ne dosežete onega, po čemer se vam sanja«, — to je slovenske enakopravnosti v Trstu — »tudi če se bojujete še 20 let!« Tako je Juriševiču zagodel uradnik na gorimenovani sekciji!!

Mi pa pravimo, da se bomo bojevali, če treba, tudi še 50 let, ali doseči moramo in hočemo, kar nam zagotavlja zakon!

Radovedni smo pa, kedaj se že završi to slavno ljudsko štetje?!

Tudi jeden »vrlh sobojevnikov za krščanske pravice«! Srbijo nas prsti, da bi napisali strupen komentar o naslednjem dogodku, ali bolje je, da podamo goli, kričeči fakt, ki tako lepo osvetljuje naše tržaške

razmere in ki bo odprli oči tudi marsikateremu slepu, da spozna vzroke uničatskega gibanja.

Torej evo fakt: V tobakarni v ulici ss. Martiri št. 14. je bil v ponedeljek zvečer neki laški katoliški duhovnik latinskega obreda in je v pogovoru rekel mej drugim sledeči parere o nekem svojem slovenskem stanovskem tovarišu: »Dev' esser za qualche prete duro s' ciavo!« (Gotovo mora biti to kak duhovnik — trdi ščavo!) Kaj poreče k temu posebno »Prim. list«, ki tako rad hvali tiste tržaške »sobojevnike za krščanske resnice?!« In taki fanatični laški duhovniki učé laško mladino — krščanske ljubezni! »E se non ridi ...

Prejeli smo in objavljamo:
Slavnemu uredništvu lista »Edinost«
v Trstu.

Zanašajoč se na Vašo pravicoljubnost Vas uljudno prosim, da sprejmete v svoj list te-le vrstice:

V št. 90. cenjenega lista »Edinost« z dne 20. t. m. stoji v notici »Razprava proti g. Andreju Gabrščeku« zapisan tudi ta-le stavek:

»Priča Janko Hočevnar pravi, da je Gabršček vzdignil proti njemu stolico — česar pa ni videl sam, ampak drugi so mu povedali to!«

To pa ne odgovarja resnici. Resnica je namreč ta-le: Ko me je predsednik obravnave vprašal, kako visoko da je Gabršček vzdignil stolico, sem mu povedal, da tega ne morem natančno povedati, ker nisem tega radi slabega vida tudi natančno videl. Na to je posegnil Gabršček vmes in je rekel: »Štiri do pet centimetrov« in še le na to sem jaz opomnil: »o bilo je še nekoliko više, vsaj kakor so mi priče, ki so bile bliže Gabrščeku nego jaz« (tu sem navel imeni par priče) pozneje povedale.

V Gorici, dne 23. aprila 1901.
Janko Hočevnar.

(Prepuščamo čitateljem, naj sami sodijo, koliko je tu »popravljenega«. Op.ured.)

Električna železnica na Opčine. Od danes do 7. maja je razporežen v tehničnem oddelku mestnega magistrata v III. nadstropju premenjevalni načrt proge električne železnice na Opčine. Interesenti openske in škorkljanske katastralne občine si ga morejo ogledati in imajo pravico uložiti ustmene ali pismene ugovore na IV. oddelku mestnega municipija.

Na delu so ponesrečili: 12-letni Ivan Godina iz Škednja št. 588; padla mu je opeka na glavo; isto se je pripetilo tudi 18 letnemu Franu Mozetiču; mehanik Ivan Joss iz Škednja št. 441 si je ranil desno roko.

Slaboumna. Včeraj zjutraj so poklicali v cerkev sv. Antona redarja, ker je tam neka stara ženica uganjala nepristojnosti in ni hotela iti iz cerkve. Redar, spoznavši, da je ženica slaboumna, je odvel isto na zdravniško postajo, kjer je revica povedala svoje ime, ni pa znała določiti svojega stanovanja.

Čudno zastrupljenje. Včeraj popoldne je zapazila gospa Mužina, soproga železniškega uradnika, stanujoča v hiši št. 1, ulice Vespucci, da se njen 2-letni sinček počuti grozno slabo. Poklicala je zdravnika in ta je konstatiral, da je bil otrok zastrupljen. Jedel je bil namreč mandlje, med katerimi so bili tudi nekateri grenki in ki imajo nekoliko strupa v sebi, kar odraslemu človeku sicer ne škoduje, a je nevarno za majhne otroke. Zdravnik je z vspešnim zdravlilom kmalu rešil otroka iz nevarnosti.

In flagrantni. Policijski inspektor je zasačil včeraj v gostilni Costanza v ulici Torrente 27 letnega težaka Rajmunda Camuffo, ravno ko je bil pri mizi spečemu Antonu Zlateju in izmaknil novčarko iz žepa. Odvel ga je v zapor, kjer so našli pri njem tudi 20 kg kave, o kateri je rekel, da jo je nekje kupil.

Žid David Camerini in njegovi modeli so bili predvčerajšnjim pred sodiščem radi znanega nesramnega čina v borovskem gozdiču. Žid David je bil obsojen na 10-dnevni zapor, štirje modeli, ki so mu v Evini obleki stali pred fotografičnim aparatom, pa vsaki na 4 dnevni zapor. Modeli se imenujejo Evgenija in Margerita C., Frančiška L. in Julija P.

Radi razglednice. Te dni je prejela neka Uršula S. sramotilno anonimno razglednico. Nje sum je letel na soseda Marijo C., o kateri je mislila, da ji je doposlala dotično razglednico. Vročekrvna Uršula ni nikakor čakala, da bi se stvar pojasnila, temveč je začela poštno zmerjati svojo soseda, kateri

pa je kmalo minila potrpežljivost ter jo je, — še bolj vročekrvna nego prva — udarila s polenom po licu, da se je Uršula poodila kri. Marija je šla na to v zapor, Uršula pa na zdravniško postajo.

Zasačen tat. Včeraj so redarji zaprli nekega 48-letnega zidarja Alojzija Z. iz Po-reča, ker je neko ženo poslal v Neumanovo menjalnico, naj mu proda dve srečki, katere pa so v menjalnici spoznali za dve od onih petih srečk, ki so bile svoječasnno ukradene Favenzu.

Poziv. Na prošnjo županstva pozivlja podpisani vse one, ki imajo domovinsko pravico v občini Rihenberg pri Gorici, da se potrudijo k njemu, kjer si brez vsakih stroškov morejo preskrbeti »domovnice«. Uradne ure: zjutraj od 8 1/2. do 9 1/2., in od 6. do 8. ure zvečer. Fran Kravos.

Čitateljem. Za danes objavljeni prevod »Piccolo«-vega članka o rojanski aferi morali smo odložiti za jutri radi pomanjkajanja prostora.

Danes meni, jutri tebi. Neki pastir se je te dni škodoželjno smejal Jurizzi, kateremu je ušlo toliko ovac, ker da ne zna dovolj premeteno pasti. Menil je: »Jurizza je še premlad, jaz znam bolje to, ker tu pa tam mečem nekoliko hrane svojim slovenskim ovčicam, da mi ne ubeže«. Sicer pa naj le gleda tudi dotični premeteneec, da mu kdo ne ulovi — pagata.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 25. aprila ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: na trgu delle Legna 1, hišna oprava; v ulici Poste 4, stroji, tiskovne črke; v ulici Montecuccio 9, omara; v ulici Beecherie 6, hišna oprava; v ulici Ponterosso 1 in Michelangelo, oprema v zalogi, vaze in pohištvo; v ulici Tintore 5 in 6, hišna oprava; v ulici delle Poste nuove, knjige.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 11.9, ob 2. uri popoldne 17.5 C°. — Takomer ob 7. uri zjutraj 764.5. — Danes plima ob 2.11 predp. in ob 11.55 pop.; oseka ob 6.25 predpoludne, in ob 6.42 popoldne.

Volilni shod za sestavo novega odbora »Delalskega podpornega društva« bo prihodnje nedeljo dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih. Na tem shodu se definitivno določijo kandidati za prihodnji odbor, zato je želeli, da se ga udeleže člani v velikem številu.

Volilni odsek.
Kmetijska družba za Trst in okolico bo imela jutri, v četrtek, svojo odborovo sejo ob 2. uri pop.

Veselica pevskega društva »Adrija« v Barkovljah, ki se je imela vršiti prihodnjo nedeljo, se je — radi nekaterih zaprek — preložila na prvo nedeljo meseca maja, t. j. dne 5. maja.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Romarski shod pri sv. Jožefu v Rimanjih.** Povodom praznika »Varstva sv. Jožefa«, tretjo nedeljo po Veliki noči tega leta, vršil se bo v romarski cerkvi sv. Jožefa v Rimanjih običajni romarski shod. Vspored službe božje: 1. V soboto dne 27. aprila ob 7. in pol uri zvečer »Pridi o Stvarnik sv. Duh« in slovesne večernice z blagoslovom. 2. V nedeljo 28. aprila: ob 5. in tri četrt uri zjutraj skupno sv. obhajilo; ob 6. pridiga, na to peta sv. maša z blagoslovom; ob 8. in pol tih sv. maša; ob 10. slavnostna pridiga, na to slovesna sveta maša; popoldne ob 3. in pol slovesne večernice, »Tebe Boga hvalimo« in blagoslov.

Spoved se prične v soboto ob 2. uri popoldne.

Rimanje 21. aprila 1901.

Cerkveno predstojništvo.
× **Bratno društvo »Slovenec«** v Borštu je odločilo, da priredi svojo spomladansko veselico dne 5. maja letos v prostorih gosp. Antona Kosmača. Ako bi bilo istega dne deževno vreme, se veselica preloži na 19. maja.

Vesti iz Kranjske.

* **Postojnski vodovod in uravnava vipavskih voda.** V »Slov. Narodu« čitamo: Iz Postojne in Vipave se nam piše, da sta pregledavala prošli teden načrte za postojnski vodovod in za uravnava vipavskih voda c. kr. vladni svetnik v kmetijskem

ministerstvu, g. Markus, in deželni inžener g. Ivan Sbrizaj. P. dobljenem utisu utegne načrt za postojnski vodovod, po katerem se ima voda elektromotorji vzdigovati, ugajati tako da je v kratkem pričakovati ugodne rešitve tega, za Postojno najvažnejšega vprašanja. Načrte za uravnava vipavskih voda bo pa baje v marsičem spremeniti; vendar se nadeja Vipavska dolina, da kompetentni fak-torji tega vprašanja ne pusté z dnevnega reda, ker tukaj je pomoč ne le potrebna, ampak tudi nujna.

* **Stanje setev na Kranjskem.** Po poročilih iz raznih krajev dežele kranjske, je ozimina hudo in dolgotrajno zimo splošno dobro prestala. Rž in pšenica kazeta dobro. Seta jarine je večinoma končana, v pogor-skih legah pa se še vrši. Ako ostane vreme ugodno, se rast znatno pospeši ter bo tako vsaj nekoliko paralizovan letošnji kasni pri-četek pomladi.

Po »Slov. Narodu«.

* **Zemlja se je udrla.** Minoli teden se je na neki njivi blizu Slavine pogreznila zemlja ter se je na istem mestu napra-vila 7 metrov globoka jama, katera je do polovice napolnjena z vodo. Ker se voda umika, se da sklepati, da je jama v zvezi s kakšno podzemsko votlino, kar se bo bolje videlo, ko voda popolnoma izgine.

* **Prvi maj v Ljubljani.** »Slove-nee« piše: Socijalni demokratje so nekaj pametnega sklenili. Dosedaj so prvi maj praznovali z veselicami cel dan, sedaj so paskle-nili, da bo 1. maja shod pri Koslerju še le zvečer in potem veselica. Tako mnogim socijalnodemokratskim delavcem ne bo treba radi kaprice osrednjega odbora na Dunaju zabiti 1. maja cel dan.

Vesti iz Štajerske.

— **Nemška infamija.** Mariborski »Marburger Zeitung« piše, da je od onih 4062 Slovencev, ki so jih našli v Mari-boru, 98 oseb iz uradniških rodbin, 92 šol-skih sester, v semenišču 70, v bolnicah 89 in 593 v — kaznilnicah, ostali pa da so vsi hlapei in dekle mariborskih meščanov »Süd-steierische Presse« vsklika o tej nemški in-famiji: Slovenski meščani in hišni posestniki, slovenski trgovci in obrtniki, slovenski od-vetniki, zdravniki, profesorji, učitelji, penzi-jonisti raznih poklicev, zasebni uradniki, najvišji davkoplačevalci: vsi ti so hlapei in dekle mariborskih meščanov! Slovani — sužnji. Zares, krik ogorčenja bi moral zaoriti na tako intamijo, ako Slovenci Maribora ne bi bili iz lastne volje — sužnji gospodovalne klike!

— **Mariborske Slovenke** so pri-redile nedavno v »Narodnem domu« piknik v korist družbi sv. Cirila in Metoda ter na-brale v ta dobrodelni namen 332 K 28 st. Posnemanja vredno!

— **Strela je užgala** v noči 10. t. m. v Novi vasi pri Sv. Marku niže Ptuja gospodarsko poslopje Fr. Kostanjevea. Zgo-relo je do tal z vsemi gospodarskimi pripra-vami.

Iz Št. Petra v Sav. dol. poročajo: Dne 16. t. m. je strela udarila skozi dimnik v delavnico lončarja Gerliča, kjer so bili moj-ster Jos. Gerlič, učence Ivan Oevirk ter dva hlapea. Učencea Oevirka je zadela v glavo ter ga ubila pri tej priči. Gospodarja in enega hlapea je obšinila, da sta ohromela ter naj-brže ne okrevata več. Eden hlapec se je si-čer onesvestil, vendar je po vseh štirih lezel iz usodne delavnice.

Razne vesti.

Uljudna železniška uprava. Michigan Railroad Company nakupila je v bližini jedne postaje obširno zemljišče, ki je opremljeno s krasnimi cvetličnjaki. Dva železniška usluž-benca sta morala tam gojiti razne cvetlice in podariti mal šopek vsaki mimovozeči se dami. Kadar se vlak ustavi, mora jeden mladenič iti od kupeja do kupeja in »v naročje ali v roke vsake dame« (tako se glasi narodna že-lezniške uprave) položiti par cvetlic. Srečne Amerikanke.

Brzjavna poročila.

Podeljenje plemstva.
DUNAJ 24. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja: Nj. Vel. cesar je podelil polkovniku Adolfu Königu, mestnemu poveljniku v Trstu, plem-stvo s predikatom Karsthof.

Proces Hilsner.
DUNAJ 24. (B.) Kasacijsko sodišče je zavrglo ničnostno pritožbo Hilsnerja, uloženo proti razsodbi porotnega sodišča v Piseku.
Poziv na dvoboj mej drž. poslancema.
DUNAJ 24. (B.) Listi javljajo, da je posl. Völkl poslal posl. Wohlmayerju svoji priči radi zasramovanj, ki jih je poslednji v večerajšnji seji posl. zbornice izrekel na naslov prvega. Wohlmayer je izjavil, da danes prijavi svoj sklep.

Ustaja na Kitajskem.
ŠANGAJ 23. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Po cesarski naredbi se je ustanovila oblast, ki ima proučevati spomenice prihaja-joče od pokrajinskih vlad glede uvedanja re-form in ki ima iz števila predlogov izbrati one, ki so najpraktičnejši in najvažnejši za bla-ginjo države.

Iz angleške zbornice.

LONDON 23. (B.) V nadaljevanju večerajšnje seje spodnje zbornice je omenil Cecil, da ni direktnih paroplovnih zvez z južno Afriko in je predlagal, naj se imenuje komisijska, ki naj proučuje zistem subvencij za paroplovbo v tujih deželah ter uplivanje iste na angleško trgovino. Govornik je pojasnje-val kako koristne so nemške in francozke črte za promet z južno Afriko. Več govornikov je povdarjalo uplivanje premij za pa-roplombo na angleško trgovino. Minister za trgovino je izjavil, da se urad za vnanje stvari bavi z vprašanjem subvencioniranja kake paroplovne družbe v ta namen, da se zadobi direkten promet s Zanzibarjem.

Vlada je sporazumljena s predlogom, da se imenuje komisija. Vprašanje premij za pa-roplombo se motri v Angliji z veliko skrbjo. Predlagana preiskava bi bila koristna, ako dokaže, da so te bojazni pretirane in govornik meni, da bo najbrže temu tako. Predlog Cecila je bil na to vsprejet.

Prva slov. zaloga pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst
••• T R S T •••
TOVARNA: ZALOGA:
Via Tesa, Piazza Rosario št. 2
vogl (šolsko poslopje)
Via Limitanea in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

PASTIGLIE PROTI PRENDINI
kašlju, grloholu, hripavosti, katanu, upa-danju glasu, itd. itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve paštilje
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepoved-nikih, učiteljih itd.
Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.
Skatljica stane 60 stotink.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obu-vala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštne prosta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Dunajska filjalka
Financijske vloge na knjižnice s 4%.
 Obračun, berno posredovanje, posojila na vred-
 nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardublcch,
 Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Prostovoljna prodaja posestva.

Vsled sodnega dovoljenja proda se v vasi Unec, eden kilometer od brzo-
 vlačne železniške postaje Rakek ležeče
 posestvo rajkega g. Pranceta Reiss-
 müller s hišno opravo vred.

dne 29. aprila t. l.

ob 9 uri dopoldne v hiši št. 8 na Uncu
 potom javne dražbe.

Posestvo ubstoji iz male gosposke
 hiše z 8 sobami in 2 kuhinjama, veli-
 cega sadnega vrta, gospodarskega po-
 slojja, njiv, travnikov in 2 gozdnih
 parcel, ter je za vsakovrstno obrt, pa
 tudi kot letovišče, ker je v bližini
 mnogo gozdov - jako pripravn.

Sodna cenilna vrednost posestva
 znaša 13834 K. ona premični pa
 691 K.

Prodajalo bode se po posamnih
 parcelah. Vsak izdražitelj ima takoj
 položiti 10% ano. varščino.

Dražbeni pogoji zamorejo se upo-
 gledati pri c. k. okrajnem sodišču v
 Cirknici ter pri c. kr. notarju Antonu
 Galle v Logatcu, kjer se dobé tudi
 podrobnejša pojasnila.

Vipavsko vino.

Proda se dobrega pristnega belega
 vina 8-9 l. Cena se izve od 12 do
 2 ure popoldne, v ulici S. Michele
 št. 14. I. nadst. vrata 5.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2, vogal
 ul. Torrente. Podružnica Piazza
 Pozzo dell Mare št. 1. Zaloga izgotovljenih oblek
 za moške in dečke in sicer priporočajo za binkoštno
 praznike in birmo: obleke za moške od gl. 6.50
 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v
 velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl.
 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik
 izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9
 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od
 gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah
 od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po naj-
 nižjih cenah. Hlače od moleskina (alodjeva koža) za
 delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v
 Korminu od gl. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za de-
 lavce gl. 1.30. Velika zaloga snovij za moške na
 meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo
 z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik
 tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
 Borovlje (Ferlach) Koroško

svoje najboljšje in zanesljive **puške vseh zistemov**
 in kalibrov. Znamenite in oštrostrelne **puške za**
šibre, risanice, lovške kratke puške in dvo-
cevke za cele krogle iz dobrega kovanega materijala,
 najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano.
 Komade, ki ne ugajajo, sprejemem nazaj, jih zamenjam
 ali pa povrnem denar. Sprejemam v **popravljanje**
 vse, izdelavam čevi v stare puške, nova kopita, pre-
 delavam puške za nabijanje od spredaj v take za na-
 bijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu
 zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brez-
 plačno in franko

Zaloga

dvojno rafiniranega romanskega in cesen-
 skega zvepla, angleška modra galica,
 »AGRICOL« za uničevanje mrčesov na trtiah,
 drevju in zelenjadi, elastični trakovi za ce-
 pljenje trt in meli za zvepljanje ter čevi. —
 Vdobja se po cenah, da se ni bati konca-
 rence gumijeve v **mirodilnici**

Emilija Cumar pok. Friderika

ulica Belvedere 37, podružnica na Opčinah 212
 Telefon št. 1083.

Velik izbor šip, žebčev, barv, mineral-
 nih voda, esenc, čopičev, mila, sveč, olja,
 firnežev, kemičnih izdelkov itd.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednos^{ti}, zato je
 naj se zahteva povsod le :

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU V LJUBLJANI.

Cenjene gospodinje
 skusite da ta naša
 izborna sladna kava
 najde pot v vsako
 slovensko hišo.

IZZA VEČ LET

Preskušeno domače zdravilo

Franz Wilhelm, lekarnaja

Obrana znamke
v
mnogih državah.

c. kr. dvornega zalagatelja

Na razstavah
premovan
se zlatimi kolajnami.

Neunkirchen, Spodnje avstrijsko.

Franz Wilhelmov
Odvajajoči čaj

1 zavitek 2 kroni.
Poštna pošiljatev — 15 zavitkov
24 kron.

Wilhelmov
Zeliščni sok

1 škatljica kron 2.50
Poštna pošiljatev — 6 steklenic
10 kron.

c. kr. priv. Wilhelmovo
tekoče mazilo
(BASSORIN).

1 lonček 2 kroni. — Poštna pošiljatev
15 lončkov 24 kron.

Wilhelmov
obliž

1 staklenica 80 stot.
1 ducat škatljic . . . . . 7 kron
5 ducatov . . . . . 30 ..

Poštne pošiljatev franco po vsej Avstro-Ogerski. Vdobja se v mnogih lekarnah v znanih
 originalnih zavitkih, kjer pa jih nimajo se pošiljajo naravnost od izdelovalca.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporočajo slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste,
 iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
 vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena

Chief-Office : 48, Brixton-Road, London, SW.

A. Thierry-ja pravo stolistno mazilo

je najjače mazilo, ki oblaži bolečine, jih
 hitro zdravi ter odpravi na človeškem
 telesu vse prirasle izrastke. To mazilo je
 za hribolazce, kolesarje in jezdece ne-
 obhodno potrebno.

Vdobja se v lekarnah.

Po pošti franko 2 lončka 3 K 50 stot. Eden lonček pošlje na poskušnjo s
 cenikom ter seznamom zalog na celem svetu proti predplačilu 1 K 80 st. :

Lekarnarja A. Thierry-ja tovarna v Pregradi pri Rogatcu
 (Rohitsch-Sauerbrunn).

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na zgoranjo varn. znamko, ki se nahaja na lončku.

Najbolja prevlaka za podove
 je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako
 prejšnjo prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in
 e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni
 v plehasti škatli.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENDT

Zaloga :

Dunaj, I Schulerstrasse št. 21
 Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črna
 nepremočljiva masla za usnje, patentovano sredstvo
 za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilno
 zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in
 bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Restaurant

SILBEREGG

Via Gehga št. 9 A.

najugodnejša gostilna

PLZENSKO PIVO SILBEREGG
 po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah
 zajamčeno pristno

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.
 Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah
 iz zaloge
 SILBEREGG (G. E. POHLY),
 Via Zovenzoni št. 2.

Kjer se nahajajo tudi najpristnejša
 vina: opollo, Istrsko in belo.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
 zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju,
 proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezervna društva dne 31. decembra 1892. :

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premi- njanju u kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premi- njanju kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specialnih dobičkov za- varovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
 Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
 VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE
 in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi
 zalogi, analizovana in stavljenja pod stalno kontrole
 zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr.
 avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode
 in buteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137.
 To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-
 sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v
 resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je
 gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego
 da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo
 dati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani
 dajati stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
 so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo
 imeti najfinejša vina.

C E N E :

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34 "
Fino vino iz VISA	34 "
Vino Opollo	38 "
Belo vino iz VISA	40 "

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)